

“CRDL (Cradle) leidt tot verbeterde stemming en minder probleemgedrag bij mensen met EMB”

INTRODUCTIE

Het onderzoek “Van aanraking via geluid naar contact; de inzet van de CRDL tijdens interacties tussen mensen met EMB en hun begeleiders” van Dr. Nienke Peters-Scheffer, - universitair docent bij het Behavioural Science Institute en de opleiding Pedagogische Wetenschappen bij de Radboud Universiteit in Nijmegen en werkzaam bij Driestroom-, Lianne Tuenter en Yke Frankena, beide orthopedagoog, is inmiddels gepubliceerd in de juli - augustus 2018 uitgave van Orthopedagogiek; Onderzoek en Praktijk. (Jaargang 57, nr. 7/8, juli/augustus 2018). In maart 2018 werd CRDL door de vakjury bekroond met de Nationale Zorginnovatieprijs 2018, een jaarlijks terugkerend initiatief van de Stichting Zorginnovatie Nederland om scale-ups in de zorg- en welzijnssector te steunen.

SAMENVATTING

De CRDL (Cradle) is een instrument dat aanrakingen tussen mensen omzet in geluid en daardoor ingezet kan worden bij interacties tussen mensen met een ernstig meervoudige beperking (EMB) en hun begeleiders. De resultaten van het onderzoek duiden op een verbeterde stemming en een afname in probleemgedrag tijdens de fases met de CRDL ten opzichte van de fases zonder de CRDL. Het effect van de CRDL op de ‘aliertheid’ en het ‘initiatief’ van de participanten varieerde tussen de participanten en over de tijd. Drie van de vijf participanten waren alerter en twee van de vijf participanten toonden meer initiatief tijdens de fases met de CRDL dan tijdens de fases zonder de CRDL. Zoals gebruikelijk bij deze doelgroep, waren er verschillen binnen en tussen de participanten. Toch lieten alle participanten

gematigde effecten zien op tenminste één van de variabelen.

ONDERZOEK

Onderzocht werden *aliertheid*, *initiatief*, *probleemgedrag* en *stemming* tijdens interacties tussen de participanten en de begeleiders. Hiervoor werden videofragmenten van interacties mét en zonder de CRDL geobserveerd.

Observatieschema's voor elke categorie werden vastgesteld aan de hand van bestaande literatuur om de videobeelden van de interacties te analyseren.

Voor 'aliertheid' waren er vijf subcategoriën. De fase van aliertheid waarin het kind zich gedurende het grootste deel van het interval bevond werd gescoord.

Voor 'initiatief' werd gebruik gemaakt van zes niveaus. Van een positieve interactie was sprake als de participant en de begeleider, verbaal of non-verbaal op elkaar reageerden.

'Probleemgedrag' verwijst naar gedrag dat cultureel afwijkend is en van zo'n intensiteit, frequentie en duur dat de ontwikkeling of de fysieke veiligheid van de persoon en/of zijn omgeving in gevaar komt. Bij probleemgedrag werd gescoord of de participant gedurende (een deel van) het interval probleemgedrag liet zien.

De 'stemming' van mensen werd in kaart gebracht door uitingen van tevredenheid en ontevredenheid te meten. Bij tevredenheid werd dit geoperationaliseerd als elke gezichtsuitdrukking of klank die gezien wordt als een indicator voor tevredenheid bij mensen zonder beperking, waaronder (glim)lachen, grijnzen, vrolijke enthousiaste klanken, hoge kreten, zingen, klappen en/of zwaaien met de armen. Alle gedragingen die kenmerkend zijn voor mensen zonder beperking, waaronder fronzen, grimassen, huilen en schreeuwen, worden als vormen van ontevreden gedrag aangemerkt.

Met behulp van videobeelden en discussies tussen de onderzoekers, begeleiders en/of ouders werden deze definities per participant aangescherpt totdat er consensus was en de onderzoekers deze betrouwbaar konden scoren.

Persoonspecifieke indicatoren werden apart vastgelegd. Gedragingen welke niet geassocieerd konden worden, werden als neutraal gescoord.

PROCEDURE

In het onderzoek is gebruik gemaakt van een ABAB-design. Na een eerste basislijn-periode, waarin de behandeling niet geboden wordt (Basislijn 1), volgt een periode waarin de behandeling juist wel geboden wordt (Interventie 1). Daarna wordt de behandeling enige tijd gestaakt (Basislijn 2), waarna de behandeling weer opnieuw start (Interventie 2). Indien specifieke gedragingen af- dan wel toenemen met de herhaalde introductie en wegneming van de behandeling, kan een sterke mate van interne validiteit geclaimd worden.

Begeleiders van vier dagcentra voor mensen met een verstandelijke beperking zijn geïnformeerd over de studie en de CRDL. Vervolgens zijn er vijf begeleiders die samen met één van hun cliënten wilden deelnemen aan de studie geselecteerd. Iedere dyade van begeleider en cliënt doorliep tijdens de studie twee basislijn-fases en twee interventie-

fases. Elke fase duurde drie weken en werd gevolgd door een rustweek. Per fase werden er zes interacties gefilmd, waardoor er per dyade 24 video-opnames werden gemaakt. Er werd gebruik gemaakt van interval recording met intervallen van tien seconden, waarbij de onderzoeker eerst een interval observeerde, waarna de geobserveerde categorieën tijdens het daaropvolgende interval gescoord werden in het observatieschema. Bij de categorieën stemming en probleemgedrag werd gebruik gemaakt van partial interval recording, d.w.z. dat het doelgedrag dat gedurende (een deel van) het interval aanwezig was, als aanwezig werd geregistreerd.

Observatoren, eerste en tweede auteur hebben eerst geoefend met het invullen van het observatieschema totdat een interbeoordelaars-betrouwbaarheid van hoger dan tachtig procent werd behaald.

RESULTATEN

De CRDL heeft het grootste effect gehad op Participant 2, die op alle variabelen beter scoorde tijdens de interacties met de CRDL in vergelijking tot de interacties zonder CRDL.

Participant 3 liet gematigde effecten zien op drie van de vier variabelen (initiatief, stemming en probleemgedrag). Participant 4 op twee variabelen (alertheid en stemming) terwijl Participant 1 en 5 gematigde effecten lieten zien op één variabele (respectievelijk stemming en alertheid)

CONCLUSIE

Om contactmomenten tussen kinderen en jongvolwassenen met EMB en hun begeleiders te verbeteren is gebruik gemaakt van de CRDL. Huidig onderzoek laat de eerste voorzichtige aanwijzingen zien van het effect van de CRDL op hun interacties: "De CRDL lijkt effectief in het verbeteren van de stemming en in het verminderen van probleemgedrag van sommige kinderen en jongvolwassenen met EMB. Het effect van de CRDL op de alertheid en het initiatief varieert binnen en tussen de participanten, hetgeen passend is bij de doelgroep." In toekomstige studies dient onderzocht te worden voor welke participanten de CRDL effectief is en bij welke participanten niet en hoe deze effectiviteit, bijvoorbeeld door training, verbeterd kan worden.

Toelichting bij foto's:

Afgebeelde personen hebben niet deelgenomen aan dit onderzoek. Foto's worden weergegeven met toestemming van de instelling, medewerkers en de juridisch vertegenwoordigers van de bewoners. Met dank aan Talent en Abrona.

Publicatie: augustus 2018